

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
STUDY ON LAYER RAISING OF THE FARMERS IN AMPHUR BANPHO,
CHACHUENGSAO PROVINCE

โดย

นายมานับ หม็ดอาดัม

ได้รับการตรวจและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

วท.บ (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 14 เดือน 9/2535 พ.ศ. 2535

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ..... 14 ต.ค. 2535

(ดร. สุรพล เศรษฐบุตร)

กรรมการปัญหาพิเศษ ..... 16.10.135..

(อาจารย์อนุชา แสงโสภณ)

กรรมการปัญหาพิเศษ ..... 16.10.135..

(อาจารย์บูรินทร์ บุญธรรม)

หัวหน้าภาควิชา ..... 19.1.35..

(อาจารย์สนอง นิลเพชร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
 STUDY ON LAYER RAISING OF THE FARMERS IN AMPHUR BANPHO
 CHACHEUNGSAO PROVINCE

T096140

โดย

นายมานับ ห่มดอادم

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตรกร)

พ.ศ. 2535

เลขทฤษฎี.....

เลขทะเบียน..... 96140

รับเดือนปี.....

ป/พ.

ม445ก

9535

เรียนสำหรับ..... เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

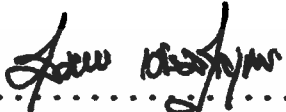
เรื่อง : การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์
จังหวัดฉะเชิงเทรา

โดย : นายมานับ หมัดอาดัม

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : .....

(ดร. สूरพล เศรษฐบุตร)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นแหล่งผลิตไข่ที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ มีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงทั้งหมด 179 ราย แต่เดิมเกษตรกรประกอบอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียว พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและบางแห่งมีสภาพเป็นดินเค็มทำนาไม่ได้ วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคม สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ สภาพการตลาด ต้นทุนการผลิต และผลตอบแทน โรค-พยาธิและการป้องกันกำจัด และปัญหาการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา แบบ Simple random sampling จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติ ซึ่งได้แก่ การหาค่าร้อยละและการหาค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 85.45 มีอายุเฉลี่ย 42 ปี ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว จบชั้นประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แรงงานในครอบครัวเฉลี่ยครอบครัวละ 3 คน ส่วนใหญ่ใช้การจ้างแรงงานทำงานเฉลี่ยวันละ 8 ชั่วโมง เกษตรกรมีอาชีพรองคือ ทำนา เพาะเลี้ยงกุ้ง ทำสวน มีรายได้เฉลี่ย 343,259 บาทต่อครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.01 ไร่ ต่อครอบครัว มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.01ไร่ ต่อครัวเรือน

สภาพการเลี้ยงไก่ไข่พบว่า เกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่โดยเฉลี่ย 14,804 ตัวต่อฟาร์ม จำนวนรุ่นที่เลี้ยงเกษตรกรส่วนมากจะเลี้ยง 3 รุ่นต่อปี ระบบการเลี้ยงจะเลี้ยงแบบขังกรงทั้งหมด ส่วนใหญ่สร้างโรงเรือนด้วยไม้เนื้อแข็ง ลักษณะหลังคาเป็นแบบหน้าจั่ว พื้นที่โรงเรือนเฉลี่ย 453 ตารางเมตร พันธุ์ไก่ที่เลี้ยงเป็นสายพันธุ์ลูกผสมทางการค้า จากบริษัทต่าง ๆ ที่ผลิตพันธุ์ ไก่ไข่เพื่อการค้าไว้จำหน่าย ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงไก่ไข่ 3 สายพันธุ์ โดยผสมอาหารขึ้นใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต ทำการเก็บไข่ อย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง จำนวนไข่ในแต่ละวันเฉลี่ย 10,978 ฟอง/วัน /ฟาร์ม เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายไข่ไก่ในราคาคละกัน โดยเฉลี่ยแล้วฟองละ 1.05 บาทร้อยละ 46.36 จำหน่ายให้แก่พ่อค้า เก็บไข่ การขนส่งไข่แล้ว แต่เกษตรกรจะตกลงกับพ่อค้า ต้นทุนการผลิตไก่ไข่ต่อฟองตลอดระยะเวลาวงจรการผลิต เท่ากับ 353.81 บาท/ตัว ซึ่งเป็นต้นทุนผันแปร 344.68 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.42 และต้นทุนคงที่ 9.16 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.75 โรคระบาดที่พบส่วนมากได้แก่ โรคนิวคาสเซิล กัมโบโร หลอดลมอักเสบ พยาธิภายนอกได้แก่ ไร พยาธิภายในได้แก่พวก พยาธิตัวกลม พยาธิตัวแบน ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร พบว่า ประสบกับปัญหาโรคระบาดของไก่ไข่ ไข่ไก่ราคาตกต่ำในบางฤดูกาลทำให้ขาดทุน ไก่ไข่ให้ผลผลิตตกต่ำในบางฤดูกาลและปัญหาในการซื้อพันธุ์ไก่ไข่ ซึ่งต้องใช้เวลานานในการจองพันธุ์ ทำให้เสียโอกาสในการเลี้ยง

ผู้วิจัยเสนอให้มีกองทุนถาวร ช่วยซื้อไข่ในกรณีที่ไข่มีราคาตกต่ำ เพื่อรักษาระดับราคาในตลาด ควรจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยถูกเพื่อให้เกษตรกร ขยายการผลิตและปรับปรุงฟาร์ม มีการส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่อย่างจริงจัง เพื่อช่วยให้เกษตรกรรายย่อยสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี เนื่องจากข้าพเจ้าได้รับคำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก ดร.สุรพล เศรษฐบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ อาจารย์บุรินทร์ บุญธรรม และอาจารย์อนุชา แสงโสภณ กรรมการปัญหาพิเศษ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณบุญทพ ทักษิณธรรม ผู้ช่วยเกษตรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา คุณปราโมท ชูทับทิม กำนันตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านข้อมูลและการติดต่อสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เลี้ยงไก่ไข่ของอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

มานับ หมดอดัม

พฤษภาคม 2535

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(2)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตการศึกษา	3
บทที่ 2 แนวความคิดในการวิจัย	
การตรวจเอกสาร	4
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	10
การเก็บข้อมูล	10
การวิเคราะห์ข้อมูล	11
บทที่ 4 ผลการศึกษาและวิจัย	
ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	13
สภาพการเลี้ยงไก่ไข่	15
สภาพการตลาดของไก่ไข่	24
ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ต่อฟอง	26
โรค-พยาธิและการป้องกันรักษา	28
ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการเลี้ยงไก่ไข่	30
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	32
ข้อเสนอแนะ	34
เอกสารอ้างอิง	35
ภาคผนวก	37
ก. สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	38
ข. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	43
ค. แบบสัมภาษณ์	49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้บริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยง	16
2	จำนวนรุ่นที่เลี้ยงในแต่ละปี	17
3	สภาพของโรงเรือน	18
4	ลักษณะของรางอาหาร	19
5	อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในฟาร์ม	20
6	จำนวนสายพันธุ์ที่เลี้ยง	21
7	แหล่งที่มาของสายพันธุ์ไก่ไข่	21
8	จำนวนครั้งในการให้อาหารต่อวัน	22
9	จำนวนครั้งในการเก็บไข่ในแต่ละวัน	24
10	ปริมาณไข่ในฟาร์มในแต่ละวัน	24
11	ราคาไข่ไก่ที่จำหน่าย	25
12	แหล่งจำหน่ายไข่ไก่	26
13	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิต	27
14	โรคและพยาธิที่พบ	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวกที่	หน้า
1 ตารางข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	43
2 ปริมาณการผลิตไข่ไก่และปริมาณการผลิตไข่ไก่	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหา

การเลี้ยงไก่ไข่เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมแพร่หลายเป็นอย่างมากในทุกจังหวัดของประเทศ เพราะไข่ไก่เป็นอาหารที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวัน และเป็นที่ยอมรับโรคของคนทั่วไปเนื่องจากใช้ปรุงอาหารได้สะดวก และมีคุณค่าทางโภชนาการ การผลิตไข่ไก่เพื่อการบริโภคมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี ดังรายงานสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งได้ประมาณการว่าในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวนไก่ไข่ 43.1 ล้านตัว และผลิตไข่ได้ 8,762.8 ล้านฟอง มีอัตราการเพิ่ม 10.8 % และ 10.6 % ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 2)

ในปัจจุบันนี้จะเห็นว่า ระบบการเลี้ยงไก่ไข่ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม คือเลี้ยงปล่อยตามบ้านเรือนไปสู่ระบบการเลี้ยงแบบการค้า ซึ่งมีการพัฒนาทั้งในด้านสายพันธุ์ อาหาร และวิธีการเลี้ยงที่ทันสมัย โดยมีบริษัทที่ประกอบธุรกิจทางด้านปศุสัตว์ เข้ามามีบทบาท และดำเนินกิจกรรมวงจร ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่แน่นอนไม่ต้องเสี่ยงต่อความผันผวนทางด้านการตลาด แต่มีเกษตรกรรายย่อยอีกเป็นจำนวนมากที่ดำเนินการเลี้ยงแบบอิสระ และประสบปัญหาต่าง ๆ ทางด้านการผลิต เช่น อาหารสัตว์มีราคาแพงและขาดแคลน ความผันผวนของตลาด การขาดแคลนเงินทุน และวิชาการ เป็นต้น

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาถึงสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ที่แท้จริงของเกษตรกร ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงการผลิตไข่ไก่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบถึง

1. สภาพเศรษฐกิจและสังคม
2. สภาพการเลี้ยงไก่ไข่โดยทั่วไป
3. สภาพการตลาด
4. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน
5. โรค-พยาธิ และการป้องกันกำจัด
6. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการเลี้ยงไก่ไข่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงสภาพต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม
2. สภาพการเลี้ยงไก่ไข่โดยทั่วไป
3. สภาพการตลาด
4. สภาพต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน
5. โรค-พยาธิและการป้องกันกำจัด
6. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการเลี้ยงไก่ไข่
7. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือ

องค์กรที่เกี่ยวข้องในการพิจารณำไปประกอบการวางแผนและดำเนินงานด้านการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราในครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเชิงสำรวจ (Survey research) โดยได้ทำการศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ การตลาด ต้นทุนการผลิต โรค-พยาธิและการป้องกันกำจัด และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้เลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างปี พ.ศ. 2534 โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 ราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. บทความทางวิชาการ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตรวจเอกสารบทความทางวิชาการ

พันธ์

สุวรรณ เกษตรสุวรรณ (2519) กล่าวว่าไก่อพันธ์เล็กฮอร์นสี
 ชาวกับพันธ์โรดไอร์แลนด์แดง เป็นไก่ที่พิสูจน์ตัวเองแล้วว่า เหมาะสม
 กับสภาพดินฟ้าอากาศเมืองไทยมากกว่าพันธ์อื่น ๆ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2533) รายงานว่าพันธ์ไก่ไข่ที่
 เลี้ยงอยู่ในปัจจุบันยังต้องอาศัยการนำเข้าไก่ปู่ย่าพันธ์ และพ่อแม่พันธ์จากต่าง
 ประเทศ เพื่อใช้ในการผลิตลูกผสมทางการค้าจำหน่ายแก่เกษตรกรผู้เลี้ยง
 สายพันธ์ทางการค้าที่แพร่หลาย ได้แก่ พันธ์เอเอบราวน์ ชุปเปอร์ฮาร์โก้
 ดีคาร์ล บ ไชเซค แม่ดำ 501 เป็นต้น

การปรับปรุงพันธ์

สุวรรณ เกษตรสุวรรณและคณะ (2526) รายงานว่าแต่เดิมนั้น
 เรานิยมเลี้ยงไก่ไข่พันธ์แท้ เพราะต้องการสีสันและลักษณะสม่ำเสมอ ต่อมา
 ผลจากการทดลองทางพันธุศาสตร์ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ไก่ลูกผสมระหว่างพันธ์
 หรือระหว่างสายเลือดที่คัดเลือกไว้โดยเฉพาะนั้น จะดีกว่าไก่อพันธ์แท้ เพราะ
 แข็งแรง และให้ผลผลิตดีกว่าในการคัดเลือกผสมพันธ์ไก่ ในปัจจุบันไม่ว่าจะ
 เป็นพันธ์ให้ไข่หรือให้เนื้อ ย่อมถือลักษณะที่มีค่าทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

อภิชัย รัตนวราหะและคณะ (2527) กล่าวว่า การปรับปรุงพันธ์
 เพื่อให้ได้ลูกไก่ไข่โตเร็ว และโตเร็ว ควรยึดถือเลือดทางพ่อพันธ์สำคัญกว่าทาง
 แม่ เพราะการคัดเลือกพ่อพันธ์ทำได้ง่ายกว่าแม่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม่พันธุ์ เพราะพ่อพันธุ์สามารถผสมและถ่ายทอดลักษณะได้มากกว่าตัวแม่พันธุ์ ซึ่งทำให้การคัดเลือกโดยดูความสามารถของตระกูลดีกว่ารายตัว เพราะลักษณะการให้ไข่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมมากกว่าอิทธิพลทางพันธุกรรม ซึ่งค่าพันธุกรรมมีประมาณ 20-25 % ทั้งนี้การคัดเลือกรายตัวยังต้องอาศัยการเลี้ยงแบบกรงตับหรือรังไข่กล ซึ่งทำให้ต้องเปลืองแรงงานมาก

อาหารและการให้อาหาร

ปฐม เลาะห์เกษตร (2526) กล่าวว่า ไก่ไข่ที่ไข่ดกหรือไข่ขนาดใหญ่ย่อมต้องการอาหารมากกว่าไก่ไข่ที่ไข่น้อยหรือไข่ขนาดเล็ก ตามปกติไก่ไข่ต้องการโปรตีนสำหรับหลอเลี้ยงร่างกายวันละ 6.5 กรัม และสำหรับสร้างไข่ประมาณ 7.5 กรัม ความต้องการอาหารของไก่ไข่ ไก่ไข่ที่มีเปอร์เซ็นต์การไข่ประมาณ 80-90 % ต้องการอาหารระหว่าง 120-130 กรัมต่อวัน ปริมาณอาหารที่ให้นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของอาหาร ปริมาณการไข่ ขนาดของไข่ อุณหภูมิภายในโรงเรือนและน้ำหนักตัวไก่เป็นสำคัญ

นพวรรณ ไชยกุลกิตติ (2535) กล่าวถึงสำหรับความต้องการอาหารของไก่ไข่นั้น พอจะแบ่งออกเป็นช่วงระยะอายุต่าง ๆ คือไก่ไข่อายุ 8-14 สัปดาห์ ต้องการอาหารที่มีโปรตีน 14 % ไก่ไข่สาวก่อนไข่ 4-20 สัปดาห์ ต้องการอาหารที่มีโปรตีน 13 % ไก่ไข่ระยะไข่ 20 สัปดาห์ขึ้นไป ต้องการอาหารที่มีโปรตีน 16 % การให้อาหารไก่ไข่ระยะต่าง ๆ นั้น ไก่เล็ก ช่วงอายุ 2-3 วันแรกควรใช้วิธีโรยอาหารกระจายบนกระดาษหรือถาดใต้เครื่องกก ไก่ไข่รุ่น-สาว ควรมีการจำกัดอาหารเมื่อไก่มีอายุ 8-10 สัปดาห์ ควรควบคุมน้ำหนักตัวไก่ให้มีขนาดตามสายพันธุ์ ข้อควรระวังคือ ต้องจัดอาหารให้ไก่ได้กินทุกตัว ไก่ไข่ระยะไข่ให้อาหารเพิ่มวันละ 7 กรัม สำหรับอัตราการไข่ที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ 10 % เพิ่มขึ้นและลดลงวันละ 1.2 กรัม ไก่ที่เพิ่มและลดน้ำหนักตัวทุก 50 กรัม ให้อาหารเพิ่มและลดวันละ 1.4 กรัม เมื่ออุณหภูมิลดและสูงขึ้นทุก ๆ 1 องศาเซลเซียส

การเลี้ยงดู

กระจำง วิสุทธารมณ (2533) กล่าวถึงการเลี้ยงไก่ระยะให้ไข่ เลี้ยงบนพื้นตารางเมตรละ 3-5 ตัว เลี้ยงขังกรงช่องละ 8-9.5 นิ้วต่อตัว หรือ 11.5 นิ้วต่อไก่ 2 ตัว ไก่ไข่ระยะให้ไข่ต้องการแสงสว่างในเล้าไก่ ประมาณ 0.5-3.0 ฟุต-แรงเทียนหรือเพิ่มแสงให้ไก่คืนละ 3 ชั่วโมง

ปฐม เลาหะเกษตร (2526) ได้แนะนำ การเลี้ยงดูไก่ไข่ ควรย้ายขึ้นกรงตับหรือพื้นคอกก่อนไก่เริ่มไข่ เพื่อให้ไก่เคยชินกับสิ่งแวดล้อมใหม่เป็นการลดความเครียด การเลี้ยงดูไก่ไข่ระยะนี้ แสงสว่างเป็นตัวกระตุ้นการทำงานของอวัยวะสืบพันธุ์ในการสร้างไข่ของไก่ ในระยะควรให้แสงสว่างแก่ไก่วันละ 12-13 ชั่วโมงจนกระทั่งไก่อายุได้ 32 อาทิตย์ ค่อย ๆ เพิ่มแสงสว่างในตอนเช้ามืดในอัตรา 15 นาทีต่อทุก 2 สัปดาห์ จนไก่ได้รับแสงวันละ 17-18 ชั่วโมง การให้อาหารนั้นให้กินอย่างเต็มที่เมื่อไก่ได้ไข่ 5-6 %

โรงเรือน

ภูวนาล นนทรีย์ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์) ได้กล่าวถึงลักษณะโรงเรือนของไก่ไข่ โรงเรือนไก่ไข่มีหลายแบบโดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความยากง่ายของการสร้างโรงเรือน แต่โดยทั่วไปแล้วโรงเรือนไก่ไข่ที่มีการจัดสร้างในประเทศไทยแล้ว มีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. แบบเพิงหมาแหงน สร้างง่าย ลงทุนน้อย แต่ไม่ทนทาน
2. แบบหน้าจั่ว สร้างอวกกว่าแบบแรก มีข้อดีคือป้องกันฝนและแสงแดดได้ดีกว่าแบบแรก
3. แบบหน้าจั่วสองชั้น อากาศภายในโรงเรือนจะเย็นและระบายอากาศได้ดีกว่าสองแบบแรก
4. แบบเพิงหมาแหงนกลาย ลักษณะโรงเรือนจะดีกว่าแบบเพิงหมาแหงนและแบบหน้าจั่ว เพราะมีที่ระบายอากาศกันแดดกันฝนได้ดีกว่า

โรคและการป้องกันโรค

มานิตย์ เทวรักษ์พิทักษ์ (2532) ได้แนะนำหลักการสุขภาพและการป้องกันโรคในสัตว์ กล่าวคือ ป้องกันโรคภายนอกเข้าสู่ตัวไก่ ป้องกันโรคเกิดในตัวไก่ และการคิดค้นพันธุ์ใหม่ การที่ไก่จะมีภูมิคุ้มกันโรคดี ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น การเลือกชนิดวัคซีนที่เหมาะสมและคุณภาพที่ดี วิธีการให้วัคซีน สุขภาพของไก่ขณะทำวัคซีน และหลักการวิธีปฏิบัติในการทำวัคซีนไก่ให้มีโปรแกรมดังตารางต่อไปนี้

<u>อายุ</u>	<u>ชนิดวัคซีน</u>	<u>วิธีการให้</u>
1 วัน	มาเร็กซ์	ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง
7 วัน	นิวคาสเซิล (ลาโซต้า) และหลอดลมอักเสบ	หยอดตา
10 วัน	ไอบีดี	ละลายน้ำ
4 สัปดาห์	นิวคาสเซิล (ลาโซต้า) และหลอดลมอักเสบ	หยอดตา
10 สัปดาห์	นิวคาสเซิล (ลาโซต้า) 3 เท่า	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ
14 สัปดาห์	และกล่องเสียงอักเสบ หลอดลมอักเสบ	หยอดตา ละลายน้ำ
20 สัปดาห์	ฝีดาษ	แทงปีก
45-50 สัปดาห์	นิวคาสเซิลเชื้อตาย และหลอดลมอักเสบ	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ ละลายน้ำ

การตรวจเอกสารถานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรวิทย์ ศิริพลวัฒน์ (2533) รายงานว่า ในระยะ 2 วันแรกของการกกลูกไก่ ลูกไก่ทุกชนิด ทั้งไก่ไข่และไก่กระต๊อควรให้แสงสว่างแก่ลูกไก่ด้วยความเข้มแสงประมาณ 3.5 ฟุต-แรงแทียน ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ลูกไก่สามารถที่จะมองเห็นแหล่งน้ำ อาหาร และสามารถเรียนรู้การ

เอกสารถานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไก่ชน โดยผู้เขียนได้ศึกษาด้านการคัดเลือกพันธุ์ไก่ชนที่มีลักษณะดีทั้งภายนอกและภายใน เพื่อใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ไก่ชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการคัดเลือกพันธุ์ไก่ชนนั้นต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพันธุศาสตร์และสรีรวิทยาของไก่ชนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและการจัดการที่เหมาะสมด้วย เพื่อให้ไก่ชนสามารถปรับตัวและเจริญเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมที่เลี้ยงดู

ไม่ว่าการณ์ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กินการต้มได้เร็วขึ้น

สุชน ตั้งทวีวัฒน์ และคณะ (2527) รายงานว่า ข้าวเปลือกบดสามารถนำมาใช้เป็นอาหารแหล่งพลังงานแทนที่ข้าวโพด และรำละเอียดในอาหารไก่ไข่ได้สูงถึงร้อยละ 75 (หรือร้อยละ 5 ในสูตร) โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสมรรถภาพการผลิตไข่และคุณภาพไข่ และสามารถใช้เป็นแหล่งพลังงานในอาหารไก่ไข่ที่มีอายุมาก โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียด้านการผลิต

เขาวมาลย์ ต้าเจริญและคณะ (2532) รายงานว่า ไก่ไข่ที่เลี้ยงด้วยอาหารอัดเม็ดหรืออาหารก้อนจะทำให้น้ำหนักตัวไก่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และทำให้ไก่อ้วนมาก ซึ่งจะทำให้ไก่ไข่ลดลง ปัญหาโรคนี้มีสูงมากถ้าจำเป็นต้องเลี้ยงด้วยอาหารอัดเม็ดหรืออาหารก้อนควรลดปริมาณพลังงานในอาหารลง เพื่อให้ไก่มีน้ำหนักมากเกินไป หรือจะทำได้โดยการจำกัดอาหาร

กลุ่มบริษัทแหลมทอง (2534) รายงานว่า ปัจจัยที่จะช่วยให้ไก่สามารถกินอาหารได้มาก และให้ได้สูงตามความสามารถของแม่ไก่ มีแนวทางดังนี้

1. ให้อาหารอย่างน้อยวันละ 2 มื้อ

การให้อาหารวันละหลาย ๆ ครั้งยิ่งดีเพราะเป็นการให้ไก่ได้กินอาหารได้มากขึ้น และให้ไข่ดีขึ้น โดยเฉพาะในเขตร้อน ถ้าไก่ได้กินอาหารน้อยก็จะให้ไข่และขนาดฟองไข่เล็กลง

2. ให้อาหาร 7 ส่วนในมือเช้าและ 3 ส่วนในมือเย็น

ธรรมชาติของไก่จะกินอาหารได้มากในช่วงเช้าประมาณ 70 % และ 30 % จะกินในช่วงเย็น เมื่อทราบปริมาณอาหารที่จะให้ไก่กินในแต่ละวันแล้ว ต้องแบ่งออกเป็น 10 ส่วน โดยให้กินในช่วงเช้า 7 ส่วน และช่วงเย็น 3 ส่วน

3. เกลี่ยอาหารอย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง

หลังจากให้อาหารในช่วงเช้าแล้ว ประมาณ 1-2 ชั่วโมงจะต้องเกลี่ยอาหารตลอดรางอีกครั้ง เพราะไก่แต่ละตัวกินอาหารไม่เท่ากัน ตัวที่ไข่มากจะกินมาก ดังนั้นอาหารหน้าช่องกรงจะเหลือไม่เท่ากัน การเกลี่ยอาหารเป็นการเพิ่มอาหารให้กับไก่ตัวที่ไข่มาก ควรเกลี่ยอาหารเวลา 8.00

น.ส. 11.00 น. และ 16.00 น. การเกลี่ยอาหารเป็นการกระตุ้นให้ไก่กินขนด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาหารได้มากขึ้น

4. ให้ไก่กินอาหาร 100 กรัม/ตัว/วันเป็นอย่างมา

เมื่อไก่สาวสามารถไข่ได้ถึง 50 % จะต้องให้ไก่กินอาหารอย่างน้อยที่สุด 100 กรัม/ตัว/วัน ถ้าไก่กินอาหารไม่ถึง 100 กรัม/ตัว/วัน ไม่ว่าจะช่วงใดก็ตามจะทำให้ไก่ไม่สามารถไข่ได้ถึง 90 % ถึงแม้จะไข่ได้ประมาณ 90 % แต่ก็สิ้นเปลืองเชนตการไข่อยู่ได้ไม่นาน เพราะการที่ไก่กินอาหารได้ไม่ถึง 100 กรัม/ตัว/วัน ไก่จะได้รับสารอาหารไม่เพียงพอต่อการให้ผลผลิต ทำให้ร่างกายทรุดโทรม และกลายเป็นไก่ที่ให้ไข่ไม่ดีในที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งหมด 179 ราย
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ได้จากการใช้ตารางการคัดเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยมีระดับความเชื่อมั่น (Confidence level) ที่ 95 % จากเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งรวมจำนวนเกษตรกรตัวอย่างทั้งสิ้น 110 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอนด้วยกันคือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงไก่ไข่
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาด
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน
- ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับโรค-พยาธิการป้องกันกำจัด
- ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบในการเลี้ยงไก่ไข่

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

เป็นข้อมูลที่ได้โดยการรวบรวมจากผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง บางส่วนจากห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และห้องสมุดระยะโยชน์ด้านการค้าไม่วารณใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ของ
เกษตรกร ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

การหาค่าร้อยละเป็นการหาอัตราส่วนของข้อมูลเป็นร้อยละ
ซึ่งใช้ในการคำนวณหาอัตราส่วนข้อมูลที่ได้มา เช่น เพศ อายุ ศาสนา
สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ การถือครองที่ดิน แรงงานที่ใช้ ฯลฯ

$$\text{การหาค่าร้อยละ} = \frac{n}{N} * 100$$

n = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมดที่ทำการศึกษา

การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) เป็นการรวบรวมข้อมูลแต่ละ
ชุดของเกษตรกรทั้งหมดหารด้วยจำนวนเกษตรกรที่ได้จากการศึกษา ซึ่งค่าที่
ได้ทำให้ทราบถึงค่าเฉลี่ยหรือค่ากลางของข้อมูลแต่ละชุด

$$\text{สูตรคำนวณ } \bar{X} = \frac{\sum x_i}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

N

$\sum x_i$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$i=1$

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สูตรการหาค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

$$\text{สูตรคำนวณ} = \text{เงินลงทุน} * \text{อัตราดอกเบี้ย}$$

สูตรการหาค่าเสื่อมโรงเรือนและอุปกรณ์

$$\text{สูตรคำนวณ} = \% \text{ ของ } \frac{p-s}{n-p} * 100$$

p = มูลค่าที่ซื้อตอนเริ่มต้น

s = มูลค่าของมือสองหรือเศษที่เหลือใช้

n = อายุการใช้งานเป็นปี

สูตรการหาค่าเสียโอกาสโรงเรือนและอุปกรณ์

$$\begin{aligned} \text{สูตรคำนวณ} &= \% \text{ ของ } \frac{p+s}{2} \\ \text{หรือ} &= \% \text{ ของ } \frac{r+s}{2} \end{aligned}$$

p = มูลค่าที่ซื้อเมื่อตอนเริ่มต้น

r = มูลค่าทดแทน

s = มูลค่าของมือสองหรือเศษที่เหลือใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษาและวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคม (ตารางผนวกที่ 1)เพศ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาร้อยละ 75.45 เป็นเพศชาย นอกนั้นเป็นเพศร้อยละหญิง 24.55

อายุ

จากการศึกษาพบว่าอายุต่ำสุดจากผลการสุ่มตัวอย่างคือ 20 ปี อายุสูงสุด 67 ปี และอายุเฉลี่ย 42 ปี

ศาสนา

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทุกคนนับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพสมรส

เกษตรกรส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดคือร้อยละ 93.63 แต่งงานแล้วนอกนั้นยังโสด

การศึกษาของเกษตรกร

การศึกษาของเกษตรกรแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ไม่ได้รับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา และระดับปริญญาตรี เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 48.18 จบระดับประถมศึกษา รองลงมาคือร้อยละ 29.09 จบระดับมัธยมศึกษา และร้อยละ 13.64 จบระดับอนุปริญญา และร้อยละ 5.45 ไม่ได้รับการศึกษาและนอกนั้นจบระดับปริญญาตรีร้อยละ 3.64

แรงงานครอบครัวที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่

จากการศึกษาพบว่าแรงงานที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ในฟาร์ม ส่วนใหญ่เป็นแรงงานจ้างและแรงงานในครอบครัวพอประมาณ จำนวนแรงงานในครอบครัวต่ำสุด 1 คน สูงสุด 8 คน แรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน ทั้งสิ้น เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 44.45 มีแรงงานในครอบครัว 3 - 4 คน รองลงมาคือร้อยละ 24.54 มีแรงงานในครอบครัว 1-2 และอีกร้อยละ 31.01 ไม่ได้จ้างแรงงานในครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจ้างแรงงานในครอบครัวมากกว่าการจ้างแรงงานนอกครอบครัว ทั้งนี้ เนื่องจากแรงงานในครอบครัวมีความคุ้นเคยกับงานเลี้ยงไก่ไข่เป็นอย่างดี และไม่ต้องจ่ายค่าจ้างแรงงานในครอบครัว นอกจากนี้แรงงานในครอบครัวยังสามารถช่วยงานอื่น ๆ ในฟาร์มได้ ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างดี

21.82 มีแรงงานในครอบครัว 5 - 7 คน และนอกนั้นมีแรงงาน 7 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.09

จำนวนแรงงานจ้าง

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานจ้างในการเลี้ยงไก่ไข่ จำนวนแรงงานจ้างต่ำสุด 2 คน สูงสุด 9 คน จำนวนแรงงานเฉลี่ย 5 คน เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 42.73 ใช้แรงงานจ้าง 4 - 5 คน รองลงมาคือร้อยละ 31.82 ใช้แรงงานจ้าง 6 คนขึ้นไป และอีกร้อยละ 19.09 ใช้แรงงานจ้าง 1 - 3 คน และร้อยละ 6.36 ไม่มีแรงงานจ้าง

จำนวนชั่วโมงทำงาน

พบว่าชั่วโมงทำงานของเกษตรกรต่ำสุด 8 ชั่วโมง สูงสุด 12 ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ย 8 ชั่วโมง ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 76.36 ทำงาน 10 - 12 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมาคือร้อยละ 23.64 ทำงาน 8 - 10 ชั่วโมงต่อวัน

อาชีพหลัก

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรประกอบอาชีพหลักเลี้ยงไก่ไข่คิดเป็นร้อยละ 88.18 รองลงมาคือร้อยละ 8.18 ค้าขายเป็นอาชีพหลัก และอีกร้อยละ 3.64 รับราชการเป็นอาชีพหลัก

อาชีพรอง

นอกจากเกษตรกรประกอบอาชีพหลักแล้ว ยังมีการประกอบอาชีพรองเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 24.55 มีอาชีพทำนา รองลงมาคือร้อยละ 14.55 มีอาชีพทำสวน และร้อยละ 11.82 มีอาชีพเลี้ยงไก่ไข่และอีกร้อยละ 5.45 มีอาชีพเพาะเลี้ยงลูกกึ่ง

รายได้ของเกษตรกร (ต่อเดือน)

รายได้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีรายได้ต่ำสุด 68,000 บาทต่อเดือน สูงสุด 700,000 บาทต่อเดือน รายได้เฉลี่ย 343,259 บาทต่อเดือน ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 39.09 มีรายได้อยู่ในช่วง 149,001 - 320,800 บาทต่อเดือน รองลงมาคือร้อยละ 21.82 มีรายได้ อยู่ในช่วง 320,801 - 477,200 บาทต่อเดือน และอีกร้อยละ 18.18

มีรายได้ อยู่ในช่วง 477,201 - 573,600 บาทต่อเดือน ร้อยละ 15.45

เอเจนซีที่ให้บริการปรึกษาและฝึกอบรมเกษตรกรที่สนใจใช้ระบบไอซีทีในการค้า
ไม่ทราบกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีรายได้ระหว่าง 68,000 - 194,00 บาทต่อเดือนและอีกร้อยละ 5.45

มีรายได้อยู่ระหว่าง 573,601 - 700,000 บาทต่อเดือน

การถือครองที่ดิน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีพื้นที่ถือครองต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 67 ไร่ พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.01 ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 64.55 มีที่ดินถือครองอยู่ในช่วง 2 - 15 ไร่ รองลงมาคือร้อยละ 26.36 มีที่ดินถือครองอยู่ในช่วง 16 - 28 ไร่ และร้อยละ 5.45 มีที่ดินถือครองอยู่ในช่วง 29 - 41 ไร่ และอีกร้อยละ 3.64 มีที่ดินถือครองอยู่ในช่วง 55 - 67 ไร่

เป็นเจ้าของที่ดินและเช่าด้วย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนอกจากมีที่ดินเป็นของตนเองแล้วยังมีการเช่าที่ดินอีกด้วย ทั้งนี้พบว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินและเช่าด้วยมีที่ดินถือครองต่ำสุด 5 ไร่ สูงสุด 67 ไร่ มีที่ดินถือครองและเช่าด้วยเฉลี่ย 9 ไร่ เกษตรกรร้อยละ 29.09 มีที่ดินถือครองอยู่ในช่วง 2 - 15 ไร่ รองลงมาคือร้อยละ 14.55 มีที่ดินถือครองอยู่ในช่วง 16 - 28 ไร่ และอีกร้อยละ 2.73 มีที่ดินถือครองอยู่ในช่วง 29 - 41 ไร่ นอกนั้นร้อยละ 1.82 มีที่ดินถือครองอยู่ในช่วง 55 - 67 ไร่

เช่าที่ดินจากผู้อื่น

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองนอกจากเช่าที่ดินจากผู้อื่น ทั้งนี้พบว่าพื้นที่เช่าต่ำสุด 7 ไร่ สูงสุด 38 ไร่ พื้นที่เช่าเฉลี่ย 17.6 ไร่ ซึ่งเกษตรกรร้อยละ 10.00 เช่าที่ดินอยู่ในช่วง 12 - 16 ไร่ รองลงมาคือร้อยละ 8.18 เช่าที่ดินอยู่ในช่วง 7 - 11 ไร่ และอีกร้อยละ 3.64 เช่าที่ดินอยู่ในช่วง 17 - 21 ไร่ และ 22 ไร่ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 0.91

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่

จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงในฟาร์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารจากตารางที่ 2 พบว่าจำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงในฟาร์มเกษตรกรกลุ่มชนด้านการค้าไม่ต่างกันใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างนั้น มีจำนวนไก่ไข่ต่ำสุด 3,000 ตัวต่อฟาร์ม สูงสุด 36,000 ตัวต่อฟาร์ม จำนวนไก่ไข่เฉลี่ย 14,804 ตัวต่อฟาร์ม ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 54.55 มีไก่ไข่ 9,601 - 16,200 ตัวต่อฟาร์ม รองลงมาคือร้อยละ 23.63 มีไก่ไข่ 16,201 - 22,800 ตัวต่อฟาร์ม และร้อยละ 14.55 มีไก่ไข่ 3,000 - 9,600 ตัวต่อฟาร์ม และอีกร้อยละ 4.55 มีไก่ไข่ 29,401 - 36,000 ตัวต่อฟาร์ม นอกนั้นร้อยละ 2.73 มีไก่ไข่ 22,801 - 29,400 ตัวต่อฟาร์ม

จำนวนรุ่นที่เลี้ยงในแต่ละปี

พบว่าเกษตรกรจะซื้อพันธุ์ไก่ไข่มาเลี้ยงเป็นรุ่นในแต่ละปี ซึ่งส่วนใหญ่คือร้อยละ 52.72 เลี้ยงไก่ไข่ 3 รุ่นต่อปี รองลงมาคือร้อยละ 34.55 เลี้ยงไก่ไข่ 2 รุ่นต่อปี และอีกร้อยละ 12.73 เลี้ยงไก่ไข่ 4 รุ่นต่อปี เฉลี่ยแล้วเกษตรกรจะเลี้ยงไก่ไข่ 2 รุ่นต่อปี

ระบบการเลี้ยงไก่ไข่

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรจะเลี้ยงแบบขังกรงตีบทั้งหมด (100 เปอร์เซ็นต์) ซึ่งมีทั้งกรงตีบชั้นเดียว และชั้นหลายชั้น โดยการขังไก่ให้อยู่ในกรงที่ทำเป็นช่อง ๆ พร้อมอุปกรณ์ให้น้ำให้อาหาร

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยง

จำนวนไก่ไข่	จำนวน (110)	ร้อยละ
3,000- 9,600	16	14.55
9,601-16,200	60	54.55
16,201-22,800	26	23.63
22,801-29,400	3	2.73
29,401-36,000	5	4.55
จำนวนไก่ไข่ต่ำสุด = 3,000	ตัว	
จำนวนไก่ไข่สูงสุด = 36,000	ตัว	
จำนวนไก่ไข่เฉลี่ย = 14,804.55	ตัว	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการวิจัยเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในประเด็นด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนรุ่นที่เลี้ยงในแต่ละปี

จำนวนรุ่น	จำนวน (110)	ร้อยละ
2 รุ่น	38	34.55
3 รุ่น	58	52.72
4 รุ่น	14	12.73
จำนวนรุ่นที่เลี้ยงเฉลี่ย = 2.78 รุ่นต่อปี		

สภาพของโรงเรียนไก่ไข่

สถานที่ตั้งของโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 56.36 สร้างโรงเรียนบริเวณบ้าน และอีกร้อยละ 30.90 สร้างโรงเรียนแยกออกมาต่างหากและนอกนั้นสร้างโรงเรียนติดกับบ้าน (ตารางที่ 3)

ประเภทของโรงเรียน

ส่วนใหญ่โรงเรียนได้ถูกสร้างด้วยไม้เนื้อแข็ง ลักษณะของหลังคาคือร้อยละ 83.64 เป็นหลังคาแบบหน้าจั่วสองชั้น เพื่อสะดวกในการถ่ายเทอากาศ นอกนั้นเป็นหลังคาแบบหน้าจั่วหนึ่งชั้นคิดเป็นร้อยละ 16.36 (ตารางที่ 3)

ขนาดของโรงเรียน

พบว่าโรงเรียนของเกษตรกรมีพื้นที่ต่ำสุด 200 ตารางเมตร สูงสุด 980 ตารางเมตร โรงเรียนมีพื้นที่เฉลี่ย 453 ตารางเมตร ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 35.45 สร้างโรงเรียนที่มีพื้นที่อยู่ในช่วง 450 - 550 รองลงมาคือร้อยละ 24.55 สร้างโรงเรียนที่มีพื้นที่อยู่ในช่วง 550 - 650 ตารางเมตร และอีกร้อยละ 4.55 สร้างโรงเรียนที่มีพื้นที่ขนาด 650 ตารางเมตรขึ้นไป (ตารางที่ 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา หรือต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงสถานภาพของโรงเรียน

รายการ	จำนวน (110)	ร้อยละ
<u>สถานที่ตั้งของโรงเรียน</u>		
บริเวณบ้าน	62	56.36
ติดกับบ้าน	14	12.73
แยกออกต่างหาก	34	30.91
<u>ประเภทของโรงเรียน (หลังคา)</u>		
แบบหน้าจั่วหนึ่งชั้น	18	16.36
แบบหน้าจั่วสองชั้น	92	83.64
<u>ขนาดของโรงเรียน</u>		
น้อยกว่า 300 ตารางเมตร	11	10.00
300 - 450 ตารางเมตร	28	25.45
450 - 550 ตารางเมตร	39	35.45
550 - 650 ตารางเมตร	27	24.55
มากกว่า 650 ตารางเมตร	5	4.55
พื้นที่โรงเรียนต่ำสุด 200 ตารางเมตร		
พื้นที่โรงเรียนสูงสุด 980 ตารางเมตร		
พื้นที่โรงเรียนเฉลี่ย 453 ตารางเมตร		

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในฟาร์ม

อุปกรณ์การให้อาหาร

เกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่ระบบขังกรงทั้งหมด (100 เปอร์เซ็นต์) สำหรับอุปกรณ์การให้อาหารนั้นจะเป็นแบบราง ซึ่งยาวตามกรงตัว ลักษณะของรางอาหารที่เกษตรกรใช้นั้น มีสองแบบคือร้อยละ 42.72 เกษตรกรใช้รางไม้และอีกร้อยละ 31.81 ใช้รางพลาสติก และอีกร้อยละ 25.45 ใช้รางชนิดการค้ำไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังกะสี ส่วนที่ให้อาหารเป็นแบบถังไม่จำเป็นในการเลี้ยงไก่ไข่ระบบขังกรงและเครื่องให้อาหารแบบอัตโนมัติ นั้น ไม่พบว่าเกษตรกรใช้ (ตารางที่ 4)

อุปกรณ์การให้น้ำ

เกษตรกรที่ทำการศึกษาทั้งหมด (100 เปอร์เซ็นต์) เลี้ยงไก่ไข่ระบบขังกรง ซึ่งสำหรับที่ให้น้ำนั้น จะใช้ที่ให้น้ำแบบรางจะยาวตามกรงตบพื้นที่ให้น้ำประมาณ 1.5 นิ้วต่อไก่ 1 ตัว สำหรับที่ให้น้ำแบบแขวนนั้นไม่จำเป็นในการเลี้ยงไก่ไข่แบบขังกรง ส่วนที่ให้น้ำแบบอัตโนมัติ นั้นไม่พบว่าเกษตรกรใช้

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะรางอาหาร

ลักษณะรางอาหาร	จำนวน (110)	ร้อยละ
รางไม้	47	42.72
รางพลาสติก	35	31.81
รางสังกะสี	28	25.45

อุปกรณ์การตัดไข่

เกษตรกรส่วนใหญ่ จำหน่ายผลผลิตแบบชายส่งหรือชายในคละกัน ซึ่งมีส่วนน้อย ที่มีเครื่องตัดไข่ไว้ใช้เพื่อตัดขนาดแบ่งเกรดของไข่ไข่ไว้จำหน่ายเอง ซึ่งจะมีเครื่องตัดไข่ไว้ใช้ในฟาร์ม ๆ เครื่อง คือร้อยละ 41.82 มีเครื่องตัดไข่ไว้ใช้ นอกนั้นไม่มีใช้ (58.18 %)

เครื่องผสมอาหาร

พบว่าเกษตรกรทั้งหมด (100 เปอร์เซ็นต์) ผสมอาหารใช้เอง ซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องผสมอาหาร เพื่อความสะดวกรวดเร็วและไม่สิ้นเปลืองแรงงาน ซึ่งพบว่าเกษตรกรมีเครื่องผสมอาหารใช้ฟาร์มละเครื่อง ขนาดของ

เอกรังมีขนาด 100 กิโลกรัม มีเครื่องผสมอาหารใช้ฟาร์มละเครื่อง มีขนาดของ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมีกำลังผลิตแตกต่างกัน เกษตรกรที่มีเครื่องผสมอาหารใช้คิดเป็นร้อยละ 88.81 นอกนั้นไม่มีใช้ (11.82 %)

อุปกรณ์อื่น ๆ

รถเข็น ถังอาหาร ลังใส่ไข่ เครื่องชั่ง อุปกรณ์ทำวัคซีน เป็นต้น

ตารางที่ 5 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในฟาร์ม

รายการ	จำนวน (110)	ร้อยละ
<u>อุปกรณ์ตัดไข่</u>		
มีใช้	46	41.82
ไม่มีใช้	64	58.18
<u>เครื่องผสมอาหาร</u>		
มีใช้	97	88.18
ไม่มีใช้	13	11.82

พันธุ์ไก่ไข่

พันธุ์ที่เลี้ยง

พันธุ์ไก่ไข่ที่เกษตรกรเลี้ยงทั้งหมด (100 เปอร์เซ็นต์) เป็นสายพันธุ์ลูกผสมทางการค้าของบริษัทต่าง ๆ ที่ผลิตพันธุ์เพื่อการค้าไว้จำหน่าย เช่น พันธุ์ฮับบาร์ด ไฮเซค เอเอบราร์น ดีคาร์บ ฯลฯ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรจะเลี้ยงพันธุ์ไก่ไข่ไว้ในฟาร์มหลายสายพันธุ์ ซึ่งแต่ละสายพันธุ์มีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป เกษตรกรร้อยละ 61.82 เลี้ยงไก่ไข่ 3 สายพันธุ์ รองลงมาคือร้อยละ 26.36 เลี้ยงไก่ไข่ 2 สายพันธุ์ และอีกร้อยละ 11.82 เลี้ยงไก่ไข่ 1 สายพันธุ์ (ตารางที่ 6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งที่มาของพันธุ์ไก่ไข่

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรได้ซื้อพันธุ์ไก่ไข่จากบริษัทต่าง ๆ ที่ผลิตพันธุ์ไก่ไข่เพื่อการค้าไว้จำหน่าย โดยเกษตรกรจะสั่งซื้อโดยตรงจากบริษัทและตัวแทนจำหน่าย คือร้อยละ 49.09 ใช้พันธุ์ของบริษัท อาร์เบอร์เอเคอร์ส จำกัด รองลงมาคือร้อยละ 28.18 ใช้พันธุ์ของบริษัท แหลมทองสหการ จำกัด และอีกร้อยละ 15.45 ใช้พันธุ์ของบริษัท เบทาโกร จำกัด นอกนั้นใช้พันธุ์ของบริษัทต่าง ๆ (ตารางที่ 7)

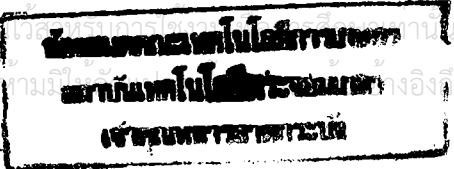
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนสายพันธุ์ที่เลี้ยง

จำนวนสายพันธุ์	จำนวน (110)	ร้อยละ
1 สายพันธุ์	13	11.82
2 สายพันธุ์	29	26.36
3 สายพันธุ์	68	61.82

ตารางที่ 7 แหล่งที่มาของสายพันธุ์

แหล่งที่มาของสายพันธุ์	จำนวน (110)	ร้อยละ
บริษัทอาเบอร์ เอเคอร์ส จำกัด	54	49.09
บริษัทแหลมทองสหการ จำกัด	31	28.18
บริษัทเบทาโกร จำกัด	17	15.15
บริษัทรุ่งรัตน์ฟาร์ม จำกัด	8	7.27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้นำไปเผยแพร่หรือแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาหารและการให้อาหาร

ชนิดของอาหาร

จากการศึกษาพบว่าอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ นั้น เกษตรกรที่ทำการศึกษากันทั้งหมด (100 %) ได้ผสมอาหารใช้เองโดยมีวัตถุดิบที่ใช้คือ ข้าวโพด รำ กากถั่วเหลือง ปลาป่น หัวอาหาร ฯลฯ ซึ่งการผสมอาหารใช้เองนั้น จะเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง

จำนวนครั้งในการให้อาหาร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรให้อาหารแก่ไก่ไข่โดยการให้อาหารกินตลอดเวลา จำนวนครั้งในการให้อาหารแก่ไก่ไข่นั้น คือ เกษตรกรร้อยละ 73.64 ให้อาหารวันละ 3 ครั้ง รองลงมาคือ ร้อยละ 21.81 ให้อาหารวันละ 4 ครั้ง และอีกร้อยละ 4.55 ให้อาหารวันละ 2 ครั้ง (ตารางที่ 8)

ปริมาณการให้อาหารต่อวัน

อาหารที่ให้นั้นเป็นอาหารผสมเอง จากการศึกษพบว่าปริมาณการให้อาหารในแต่ละวัน จะขึ้นอยู่กับสภาพสิ่งแวดล้อมและเปอร์เซ็นต์การไข่ของไก่ คืออาหารสำหรับไก่รุ่น จะให้วันละประมาณ 100-110 กรัม/ตัว/วัน ไก่ระยะไข่จะให้ประมาณ 120-130 กรัม/ตัว/วัน การให้อาหารนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งขึ้นอยู่กับฤดูกาลและเปอร์เซ็นต์การไข่

ตารางที่ 8 จำนวนครั้งในการให้อาหารต่อวัน

จำนวนครั้งในการให้อาหาร	จำนวน	ร้อยละ
	(110)	
2 ครั้ง	5	4.55
3 ครั้ง	81	73.64
4 ครั้ง	24	21.81

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเก็บไข่และการตัดไข่

การเก็บไข่

พบว่าเกษตรกรเก็บไข่โดยการไข่แรงงานจ้างและแรงงานในครอบครัว การเก็บไข่นั้นเกษตรกรจะเก็บก่อนหรือหลังการให้อาหาร จำนวนครั้งในการเก็บไข่ในแต่ละวันนั้นคือเกษตรกรร้อยละ 87.27 เก็บไข่วันละ 3 ครั้งและอีกร้อยละ 12.72 เก็บไข่วันละ 4 ครั้ง (ตารางที่ 9)

ปริมาณไข่ในแต่ละวันในฟาร์ม

ปริมาณไข่ในฟาร์มเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวันนั้น พบว่าปริมาณไข่ไก่ต่ำสุด 2,200 ฟองต่อวัน สูงสุด 25,000 ฟองต่อวัน และไข่ไก่เฉลี่ย 10,978 ฟองต่อวัน ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 31.82 เก็บไข่ได้ในช่วง 6,761-11,320 ฟองต่อวัน รองลงมาคือร้อยละ 29.09 เก็บไข่ได้ในช่วง 11,321-15,880 ฟองต่อวัน และอีกร้อยละ 18.18 เก็บไข่ได้ในช่วง 15,881-20,440 ฟองต่อวัน และอีกร้อยละ 6.36 เก็บไข่ได้มากกว่า 20,441 ฟองต่อวัน และนอกนั้นเก็บไข่ได้ต่ำกว่า 6,760 ฟองต่อวัน (ตารางที่ 10)

การเก็บรักษาไข่

เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ได้จำหน่ายไข่แก่พ่อค้าคนกลาง พ่อค้าเก็บไข่ ตลาดกลางไข่ไก่ และโรงงานผลิตภัณฑ์ไข่ผง ซึ่งในแต่ละวันจะมีพ่อค้ามารับหรือเกษตรกรนำไปส่ง จึงไม่มีวิธีการเก็บรักษาไข่ นอกจากเก็บไว้รอการขนส่งหรือพ่อค้ามารับ

ตารางที่ 9 จำนวนครั้งการเก็บไข่ในแต่ละวัน

จำนวนครั้งการเก็บไข่	จำนวน (110)	ร้อยละ
3 ครั้ง	96	87.27
4 ครั้ง	14	12.73

ตารางที่ 10 แสดงปริมาณไข่ในฟาร์มแต่ละวัน

ปริมาณไข่ในแต่ละวัน	จำนวน (110)	ร้อยละ
2,200 - 6,760 ฟอง	16	14.55
6,761 - 11,320 ฟอง	35	31.82
11,321 - 15,880 ฟอง	32	29.09
15,881 - 20,440 ฟอง	20	18.18
20,441 - 25,000 ฟอง	7	6.36
จำนวนไข่ไก่ต่ำสุด 2,200 ฟอง		
จำนวนไข่ไก่สูงสุด 25,000 ฟอง		
จำนวนไข่ไก่เฉลี่ย 10,978.34 ฟอง		

ตอนที่ 3 สภาพการตลาดของไข่ไก่

ราคาไข่ไก่ที่จำหน่าย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจำหน่ายในราคาตลาดหรือราคา

ขายส่ง (100 เปอร์เซ็นต์) พบว่าเกษตรกรจำหน่ายไข่ไก่ราคาต่ำสุดฟองละ
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ในเพื่อการค้าเท่านั้น เมื่อผู้ซื้อเห็นใบระเบียบด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

0.95 บาทต่อฟอง สูงสุด 1.18 บาทต่อฟอง ราคาโดยเฉลี่ย 1.13 บาทต่อฟอง ทั้งนี้เกษตรกรร้อยละ 43.63 จำหน่ายไข่ไก่ในอยู่ในช่วงราคา 1.01-1.10 บาทต่อฟอง รองลงมาคือร้อยละ 37.27 จำหน่ายไข่ไก่อยู่ในช่วงราคา 1.16 - 1.20 บาทต่อฟอง และอีกร้อยละ 16.36 จำหน่ายไข่ไก่อยู่ในช่วงราคา 1.11 - 1.15 บาทต่อฟองและนอกนั้นจำหน่ายในราคาต่ำกว่าบาทต่อฟอง (ตารางที่ 11)

แหล่งจำหน่าย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตแบบขายส่งคือ ร้อยละ 46.36 จำหน่ายแก่พ่อค้าเก็บไข่ รองลงมาคือร้อยละ 26.36 จำหน่ายแก่ตลาดกลางไข่ และอีกร้อยละ 16.36 จำหน่ายแก่บริษัทผลิตภัณฑ์ไข่ผงแปดรีว จำกัด นอกนั้นจำหน่ายแก่ร้านขายปลีกและพ่อค้ารายย่อย (ตารางที่ 12)

การขนส่งไข่ไก่

พบว่าเกษตรกรขนส่งไข่ที่จำหน่ายออกจากฟาร์มคือร้อยละ 65.45 เกษตรกรจัดส่งไข่ไปสู่พ่อค้าเอง และอีกร้อยละ 34.55 มีพ่อค้ามารับถึงฟาร์ม

ตารางที่ 11 แสดงราคาไข่ไก่ที่จำหน่าย

ราคาไข่ไก่	จำนวน (110)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1.00 บาท	3	2.73
1.01 - 1.10 บาท	48	43.64
1.11 - 1.15 บาท	18	16.36
1.16 - 1.20 บาท	41	37.27
ราคาต่ำสุด .95 บาทต่อฟอง		
ราคาสูงสุด 1.18 บาทต่อฟอง		
ราคาเฉลี่ย 1.13 บาทต่อฟอง		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 แสดงแหล่งจำหน่ายไข่ไก่

แหล่งจำหน่าย	จำนวน (110)	ร้อยละ
พ่อค้าเก็บไข่	51	46.36
ตลาดกลางไข่ไก่	29	26.36
บริษัท ผลิตภัณฑ์ไข่ผงแปดริ้ว จำกัด	18	16.36
ร้านขายปลีกและพ่อค้ารายย่อย	12	10.91

ตอนที่ 4 ต้นทุนในการผลิตไข่ไก่ต่อฟอง

จากการศึกษาการใช้ต้นทุนในการผลิตไข่ไก่ต่อฟองของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง โดยคิดเฉลี่ยทุกฟาร์ม พบว่าเกษตรกรใช้ต้นทุนผันแปรคิดเป็นร้อยละ 97.42 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดและใช้ต้นทุนคงที่ร้อยละ 2.75 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด จากการศึกษาการผลิตไข่ไก่ต่อฟอง ของเกษตรกรตลอดระยะเวลาวงจรการผลิตของไข่ไก่ พบว่าเกษตรกรใช้ทุนผันแปรคิดเป็นเงินเท่า 344.68 บาท และต้นทุนคงที่คิดเป็นเงิน 9.13 บาท/ฟอง ดังนั้นต้นทุนการผลิตไข่ไก่ตลอดระยะเวลาวงจรการผลิต 450 วัน เท่ากับ 1.12 บาท/ฟอง ซึ่งจะเห็นว่า ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากเกษตรกรประสบกับปัญหาทางด้านการตลาดราคาอาหารสัตว์ ฯลฯ (ตารางที่ 13) ซึ่งจากตารางการเปรียบเทียบดังกล่าวเพื่อเปรียบเทียบว่าการพัฒนาการในการผลิตไข่ไก่ต่อฟองมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ซึ่งจะนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจที่จะประกอบธุรกิจการผลิตไข่ไก่ได้

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตไข่ไก่ต่อฟอง เฉลี่ยทุกฟาร์มของ
เกษตรกร อ. บ้านโพธิ์ จ. ฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2534
กับต้นทุนเฉลี่ยทุกฟาร์มทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2532¹

รายการ	ต้นทุนเฉลี่ยทุกขนาด ของฟาร์มทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2532 (บาท/ตัว)	ต้นทุนเฉลี่ยทุกฟาร์มของ เกษตรกร อ.บ้านโพธิ์ ปี พ.ศ. 2534 (บาท/ตัว)
ต้นทุนผันแปร	286.62	344.68
ค่าพันธุ์	60.59	75.1
ค่าอาหาร	210.30	244.86
ค่าแรงงาน	7.24	9.6
ค่ายาป้องกันและรักษาโรค	4.40	6.13
ค่าน้ำ-ไฟฟ้าและอื่น	0.54	0.52
ค่าซื้ออุปกรณ์	0.52	3.15
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	0.02	-
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	0.08	-
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	26.89	38.32
หัก ราคาเมื่อขายปลด	32.30	33.00
รวมต้นทุนผันแปร	278.28	344.68 (97.42)
ต้นทุนคงที่		
ค่าใช้ที่ดิน	0.19	0.84
ค่าเสื่อมโรงเรือนและอุปกรณ์	4.32	2.57
ค่าเสียโอกาสโรงเรือนและอุปกรณ์	3.83	5.72
รวมต้นทุนคงที่	8.34	9.13 (2.58)
รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด	286.62	353.81

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 13 (ต่อ)

คาดคะเนการผลิต

$$1 * 450 * 70 \% \text{ การไร่} = 315 \text{ ฟอง}$$

$$= \text{ต้นทุนต่อไร่ 1 ฟอง} = \frac{353.81}{315}$$

$$= \text{ต้นทุนต่อไร่ 1 ฟอง} = 1.12 \text{ บาท}$$

ดังนั้นต้นทุนในการผลิตไข่ไก่ต่อฟอง ของฟาร์มเกษตรกรโดยเฉลี่ยทุกฟาร์มของเกษตรกร อ. บ้านโพธิ์ จ. ฉะเชิงเทราเท่ากับ 1.12 บาทต่อฟอง

¹ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2532)

ตอนที่ 5 โรคพยาธิและการป้องกันรักษา

โรคที่เคยพบในฟาร์ม

จากการศึกษาพบว่า ฟาร์มไก่ไข่ของเกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 66.36 ไก่ไข่เคยเป็นโรคกัมโบโร นิวคาสเซิล หลอดลมอักเสบ รongลงมาคือ ร้อยละ 21.82 ไก่ไข่เคยเป็นโรค ฝีดาษ กล้องเสียงอักเสบ หน้าบวม และ ร้อยละ 11.82 ไม่พบโรค (ตารางที่ 14)

พยาธิที่เคยพบในฟาร์ม

พยาธิภายนอกที่เกษตรกรพบในฟาร์มส่วนใหญ่คือร้อยละ 75.45 พบไร และอีกร้อยละ 24.55 ไม่พบพยาธิเพราะว่าการป้องกันได้ผล (ตารางที่ 14)

ส่วนพยาธิภายในที่เคยพบในฟาร์มคือร้อยละ 31.82 พบพวกพยาธิตัวกลมกับตัวแบน รongลงมาคือร้อยละ 21.82 พบพวกพยาธิตัวแบน และร้อยละ 15.45 พบพวกพยาธิตัวกลมและอีกร้อยละ 30.91 ไม่พบพวกพยาธิภายใน (ตารางที่ 14)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 14 แสดงโรคและพยาธิที่พบในฟาร์ม

รายการ	จำนวน (110)	ร้อยละ
<u>โรคที่เคยพบในฟาร์ม</u>		
นิวคาสเซิล กัมโบโร หลอดลมอักเสบ	73	66.36
ฝีดาษ กล้องเสียงอักเสบ หน้าบวม	24	21.82
ไม่พบโรค	13	11.82
<u>พยาธิภายนอกที่พบในฟาร์ม</u>		
ไร	83	75.45
ไม่พบพยาธิภายนอก	27	24.55
<u>พยาธิภายในที่เคยพบในฟาร์ม</u>		
พยาธิตัวกลม	17	15.45
พยาธิตัวแบน	24	21.82
พยาธิตัวกลมและตัวแบน	35	31.82
ไม่พบพยาธิภายใน	34	30.31

การป้องกันโรคและรักษาโรค

จากการศึกษาพบว่า ไข่ไข่ของเกษตรกรได้รับการทำวัคซีน การป้องกันโรครักษาโรคจากเกษตรกรเองทั้งหมด (100 เปอร์เซ็นต์) และพบว่า การป้องกันและรักษาโรคนั้น เกษตรกรได้รับความรู้และคำแนะนำจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อนบ้านที่มีประสบการณ์และจากตัวแทนของบริษัทต่าง ๆ ที่จำหน่ายพวกยาการป้องกันและรักษาโรคไข่ไข่ ซึ่งโปรแกรมการทำวัคซีนที่ จำเป็นสำหรับไข่ไข่มีดังตารางต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อายุ	ชนิดวัคซีน	วิธีการให้วัคซีน
1 วัน	มาเร็กซ์	ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง
7 วัน	นิวคาสเซิลและหลอดลมอักเสบ	หยดตา
7 - 10 วัน	ฝีดาษ	แทงปีก
10 วัน	กัมโบโร	ละลายน้ำ
10 วัน	นิวคาสเซิล(ลาโซต้า) 3 เท่า	ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง
	กล่องเสียงอักเสบ	หยดตา
14 สัปดาห์	หลอดลมอักเสบ	ละลายน้ำ
	ฝีดาษ	แทงปีก
20 สัปดาห์	นิวคาสเซิลเชื้อตาย	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ
45 - 50 สัปดาห์	นิวคาสเซิล(ลาโซต้า)และหลอดลมอักเสบ	ละลายน้ำ

ไก่ไข่ทุกตัวจะต้องได้รับการถ่ายพยาธิภายใน เช่น พยาธิตัวกลม พยาธิตัวแบน พยาธิเส้นด้าย ก่อนที่จะนำไก่ขึ้นสู่กรงตับ และจะถ่ายพยาธิซ้ำอีกครั้งหลังจาก 3 อาทิตย์แรกที่ขึ้นกรง ส่วนพยาธิภายนอกเช่น ไร หมัด เห็บ เหา เกษตรกรจะซื้อยามาถ่ายพยาธิเอง ทั้งนี้ในการป้องกันและรักษาโรค เจ้าของฟาร์มทำเองหมด

ตอนที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการเลี้ยงไก่ไข่

ปัญหาที่พบในการเลี้ยงไก่ไข่ที่เกษตรกรประสบอยู่

1. ปัญหาโรคระบาดของไก่ไข่ ซึ่งพื้นที่ของเกษตรกรกลุ่มตัวมีการเลี้ยงไก่ไข่เป็นจำนวนมากและฟาร์มอยู่ติด ๆ กันทำให้การป้องกันโรคระบาดติดต่อได้ยาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ไก่ให้ไข่ตกต่ำในบางฤดูกาลทำให้เกษตรกรขาดทุน ใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่คุ้มค่าใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านอาหารและการให้อาหาร

1. วัตถุดิบอาหารสัตว์มีราคาแพง คุณภาพไม่ดี มีสิ่งปลอมปน
2. จะขาดแคลนในบางฤดูกาล

ปัญหาด้านการจำหน่ายไข่ไก่

1. ไข่มีราคาตกต่ำทำให้เกษตรกรขาดทุน

ปัญหาด้านพันธุ์ไก่ไข่

1. เกษตรกรต้องใช้เวลาในการจองพันธุ์ไก่ไข่ทำให้เสียโอกาสในการเลี้ยง

ปัญหาอื่น ๆ

1. แร่งงานจ้างที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่จะขาดแคลนในบางฤดูกาล
2. เกษตรกรขาดแคลนเงินทุนในการขยายการผลิต และปรับปรุงฟาร์ม

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปได้ดังนี้

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 32-43 ปี ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ แต่งงานแล้วเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาจบชั้นประถมเป็นส่วนมาก เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานจ้างในการเลี้ยงไก่ไข่ จำนวนแรงงานเฉลี่ยในครอบครัว 3 คนต่อครอบครัว ทำงานเฉลี่ย 8 ชั่วโมงต่อคนต่อวัน นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพทำนา เพาะเลี้ยงลูกกึ่งเป็นอาชีพรอง รายได้เฉลี่ย 343,259 บาทต่อครอบครัว มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.01 ไร่ต่อครอบครัว การใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนาและเลี้ยงสัตว์

สภาพการเลี้ยง เกษตรกรส่วนใหญ่สร้างโรงเรือนด้วยไม้เนื้อแข็ง ลักษณะโรงเรือนเป็นแบบหลังคาหน้าจั่ว ขนาดของโรงเรือนเฉลี่ย 453 ตารางเมตร รางอาหารจะใช้แบบรางไม้และรางพลาสติกยาวตามโรงเรือน รางน้ำใช้รางพลาสติก การเลี้ยงเกษตรกรเลี้ยงแบบขังกรง ๆ ละ 1-2 ตัว อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงไก่ไข่ได้แก่ เครื่องผสมอาหาร เครื่องตัดไข่ ลังใส่ไข่ ตาขัง เครื่องมือในการทำวัคซีน

พันธุ์ พันธุ์ไก่ไข่เกษตรกรจะซื้อจากบริษัทที่ผลิตสายพันธุ์ไก่ไข่เพื่อการค้าไว้จำหน่าย โดยการสั่งจองล่วงหน้า ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงพันธุ์ไก่ไข่ไว้ในฟาร์มประมาณ 3 สายพันธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาหารและการให้อาหาร เกษตรกรจะผสมอาหารเอง โดยใช้สูตรของบริษัทที่จำหน่ายอาหารสัตว์และคิดค้นเอาเอง ส่วนหนึ่งจากการแนะนำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ วัตถุประสงค์ที่ผสมมี ข้าวโพด รำ ปลาปน ปลาช่อน กากถั่วเหลือง หัวอาหาร พรีเม็กซ์ เป็นต้น การให้อาหารนั้น จะให้วันละอย่างน้อย 3 ครั้ง พร้อมกับเก็บไข่ โดยเฉลี่ยแล้วจะให้กินตัวละ 120-130 กรัมต่อตัวต่อวัน ทั้งจะขึ้นอยู่กับ ปริมาณการไข่ สภาพสิ่งแวดล้อม

การเลี้ยงดู ในช่วงไข่เกษตรกรต้องเอาใจใส่และมีการเปลี่ยนสูตรอาหารโดยให้มีโปรตีนในอาหารเพียงพอกับการสร้างไข่และมีการเพิ่มแสงให้ยาวขึ้น เพื่อกระตุ้นการกินอาหารและการไข่

สภาพการตลาด เกษตรกรจำหน่ายไข่แก่ พ่อค้าเก็บไข่ พ่อค้าคนกลาง และบริษัท ผลิตภัณฑ์ไข่ผงแปรรูป จำกัด ส่วนใหญ่เกษตรกรจะขายในราคาขายส่ง ขายคละราคาเดียวกันหมด

ต้นทุนการผลิตไข่ต่อฟอง ตลอดระยะวงจรการผลิตประมาณ 450 วัน ส่วนใหญ่เป็นต้นทุนผันแปรร้อยละ 97.42 และต้นทุนคงที่ร้อยละ 2.58 ดังนั้นต้นทุนในการผลิตไข่ต่อฟองเท่ากับ 1.12 บาท

โรคและการป้องกันรักษา โรคที่พบบ่อยคือ นิวคาสเซิล กัมโบโร หลอดลมอักเสบ พยาธิภายในที่พบเป็นพวก พยาธิตัวแบนและตัวกลม พยาธิภายนอกที่พบเป็นพวก ไร หมัด เหา เป็นต้น ส่วนการป้องกันดูแลรักษากระทำโดยเจ้าของฟาร์มทำเอง

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ เกษตรกรประสบกับปัญหาโรคระบาดของไก่ไข่ ไก่ให้ไข่ในบางฤดูตกต่ำและราคาไข่ไก่ตกต่ำในบางฤดูกาล ทำให้เกษตรกรประสบกับปัญหาการขาดทุน และเกษตรกรมีความยุ่งยากในการซื้อแม่พันธุ์ไก่ไข่ซึ่งต้องใช้เวลาจองนาน ทำให้เสียโอกาสในการเลี้ยงและเกษตรกรขาดแคลนเงินทุนในการขยายการผลิตและปรับปรุงฟาร์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ทำการศึกษา มีข้อเสนอแนะบางประการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเลี้ยงไก่ไข่ให้ก้าวหน้าดังต่อไปนี้

1. ควรมีกองทุนถาวรเพื่อช่วยซื้อปุ๋ยราคาไข่ไก่ช่วงราคาตกต่ำ
2. หาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้เกษตรกรขยายการผลิตและปรับปรุงฟาร์ม
3. ควรมีการลดภาษีการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เช่น ปลาป่น กากถั่วเหลือง เป็นต้น
4. เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างจริงจัง
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางแก้ไขปัญหา ด้านการตลาด การป้องกันและรักษาโรค การขาดแคลนวัตถุดิบอาหารสัตว์และมีราคาแพง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระจำจ วิสุทธารมณ. 2532. การเลี้ยงไก่เชิงธุรกิจ. เอกสารประกอบการฝึกอบรม ศูนย์การฝึกอบรมแห่งชาติ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มบริษัทแหลมทองสหการ. 2534. ปัจจัยที่ช่วยให้ไก่ไข่กินอาหารได้มาก. วารสารสัตว์เศรษฐกิจ. ปีที่ 9 ประจำเดือนตุลาคม 2534, กรุงเทพฯ.
- ปฐม เลหาเกษตร. 2526. การเลี้ยงไก่ไข่ให้ได้กำไร. สำนักงานหนังสือพิมพ์เพื่อนเกษตร.
- _____. 2529. การเลี้ยงสัตว์ปีก. พิมพ์ครั้งที่ 2. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- นพวรรณ ไชยบุญกุลกิตติ. 2535. การให้อาหารและสูตรอาหารไก่ไข่. นิตยสารเกษตรวันนี้. ประจำเดือน พฤษภาคม 2535, กรุงเทพฯ.
- ภูวนาถ นนทรีย์. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). ไก่ไข่. โครงการหนังสือเกษตรชุมชน. โรงพิมพ์เอดิชั่น เพรส โปรดักซ์, กรุงเทพฯ.
- มานิตย์ เทวรักษ์พิทักษ์. 2532. การจัดการฟาร์มสัตว์ปีก. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, เชียงใหม่.
- เขาวมาลัย คำเจริญและคณะ. 2532. อาหารและการให้อาหารไก่ไข่. วารสารสัตว์เศรษฐกิจปีที่ 6 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2532, กรุงเทพฯ.
- วรวิทย์ ศิริพลวัฒน์. 2533. การเลี้ยงดูลูกไก่. นิตยสารเกษตรอุตสาหกรรม, ปีที่ 6 ประจำเดือนธันวาคม 2533. กรุงเทพฯ.
- สุวรรณ เกษตรสุวรรณและคณะ. 2526. การเลี้ยงไก่ไข่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุวรรณ เกษตรสุวรรณ. 2519. การเลี้ยงไก่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุชน ตั้งทวีพัฒน์และคณะ. 2527. ผลของการใช้ข้าวเปลือกบดระดับต่าง ๆ ในอาหารไก่ไข่. วารสารเกษตร, ปีที่ 1 เล่มที่ 1 ประจำเดือนมกราคม 2527.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2533. แนวทางพัฒนาการผลิตและการตลาดไก่ไข่และไข่ไก่. กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรุงเทพฯ.

สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2533. แนวทางพัฒนาการเกษตรระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อำเภอตามโครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาการเกษตร, พิมพ์ที่สำนักงาน
ส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออก จังหวัดระยอง.

อภิสิทธิ์ รัตนวราหะและคณะ. 2527. การผสมพันธุ์สัตว์. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร
แม่โจ้, เชียงใหม่.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านโพธิ์จังหวัดฉะเชิงเทราที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอบ้านโพธิ์เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีระยะทางห่างจากตัวจังหวัด 14 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 128,279 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 72,964 ไร่ คริวเรือนเกษตรกร 8,279 คริวเรือน

การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอบ้านโพธิ์ แบ่งเขตการปกครองเป็น 17 ตำบลคือ

1. บ้านโพธิ์
2. คลองบ้านโพธิ์
3. นางช้อน
4. ท่าพลับ
5. หนองบัว
6. หนองตื้นนก
7. ดอนทราย
8. สิบเอ็ดศอก
9. คลองขุด
10. แผลมประดู่
11. บางกรูด
12. สนามจันทร์
13. คลองประเวศ
14. เทพรราช
15. ลาดขวาง
16. แสนภูดาษ
17. เกาะไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพภูมิประเทศของอำเภอบ้านโพธิ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ด้านตะวันออกเป็นที่ดอน มีแม่น้ำบางปะกงไหลผ่านตำบลต่าง ๆ ของอำเภอซึ่งตั้งอยู่ 2 ฝั่งของแม่น้ำ ฝั่งขวาของแม่น้ำมีอยู่ 7 ตำบล ส่วนฝั่งซ้ายของแม่น้ำมีอยู่ 10 ตำบล ฝั่งขวาของแม่น้ำบางปะกงส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่ม มีลำคลองต่าง ๆ ไหลผ่าน คือคลองประเวศบุรีรมย์ คลองลาดขวาง คลองท่าถั่ว คลองแสนภูดาษ และคลองชอยต่าง ๆ สภาพพื้นที่ของอำเภอบ้านโพธิ์ ทั้ง 2 ฝั่งของแม่น้ำไม่มีพื้นที่เป็นภูเขา เพราะเป็นที่ราบลุ่มและในช่วงฤดูฝนมักจะมีน้ำท่วมอยู่เสมอ โดยเฉพาะทางฝั่งซ้ายเนื่องจากระบายน้ำไม่ทัน ปัจจุบันพื้นที่ทำนาของเกษตรกรได้เปลี่ยนไปเป็นพื้นที่เลี้ยงกุ้งกุลาดำ พื้นที่เลี้ยงปลา และพื้นที่ก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมไปเป็นจำนวนมาก

ทรัพยากร

ทรัพยากรที่สำคัญของอำเภอบ้านโพธิ์คือ การทำนาเลี้ยงกุ้งและปศุสัตว์ โดยเฉพาะการเลี้ยงไก่ไข่ซึ่งเป็นแหล่งที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ

การคมนาคมขนส่ง

1. ทางบก

1. ทางหลวงแผ่นดิน (สาย 314) ฉะเชิงเทรา-บางปะกง ผ่านท้องที่ตำบลแสนภูดาษ ลาดขวาง คลองประเวศ และบางกรูด
2. ทางหลวงแผ่นดิน (สาย 304) ฉะเชิงเทรา-พินิจนิคม จังหวัดชลบุรี ผ่านท้องที่ตำบลหนองบัว ดอนทราย สิบเอ็ดศอก และหนองตีนนก
3. ทางหลวงจังหวัด (สาย 3122) แยกจากสาย 304 อ.บ้านโพธิ์-อ.พานทอง จังหวัดชลบุรี ผ่านท้องที่ตำบลหนองบัว หนองตีนนก บ้านโพธิ์ คลองบ้านโพธิ์ และบางซ้อน
4. ทางหลวงจังหวัดแยกจากสาย 314 ต.คลองประเวศ-ต.เทพราช ผ่านท้องที่ ต.ประเวศ และเทพราช
5. ทางหลวงจังหวัด (สาย 3304) แยกจากสาย 304 สี่แยกดอนสีนนท์-แหลมประดู่ ผ่านท้องที่ ต.สิบเอ็ดศอก และแหลมประดู่
6. ทางหลวงจังหวัด แยกจากสาย 304 เป็นถนนลูกรังอัดบดแน่นผ่านท้องที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ทางรถไฟสายกรุงเทพ-สัตหีบ ผ่านแก่งที่ ต.ดอนทราย ทนดงบัว และหนองตีนนก โดยมีสถานีจอดรับส่งผู้โดยสารตั้งอยู่ที่ ต.หนองตีนนก

8. ทางลูกรังเป็นถนนติดต่อระหว่างหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ในท้องที่ของอำเภอบ้านโพธิ์ รวมจำนวน 82 สาย

2. ทางน้ำ

นอกจากการคมนาคมทางบกแล้ว ในท้องที่อำเภอบ้านโพธิ์ยังมีการใช้เส้นทางการคมนาคมทางน้ำสำหรับประชากรที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงและตามริมคลองต่าง ๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ ต.เกาะไร่ ต.เทพราช ต.คลองประเวศ

การปกครอง

อำเภอบ้านโพธิ์แบ่งเขตการปกครองเป็น 17 ตำบล 73 หมู่บ้าน

1. ตำบลบ้านโพธิ์	4 หมู่บ้าน
2. ตำบลคลองบ้านโพธิ์	4 หมู่บ้าน
3. ตำบลบางซอก	3 หมู่บ้าน
4. ตำบลท่าพลับ	4 หมู่บ้าน
5. ตำบลหนองบัว	4 หมู่บ้าน
6. ตำบลหนองตีนนก	5 หมู่บ้าน
7. ตำบลดอนทราย	4 หมู่บ้าน
8. ตำบลสีบเอ็ดศอก	5 หมู่บ้าน
9. ตำบลคลองซุด	4 หมู่บ้าน
10. ตำบลแหลมประดู่	6 หมู่บ้าน
11. ตำบลบางกรูด	3 หมู่บ้าน
12. ตำบลสนามจันทร์	6 หมู่บ้าน
13. ตำบลคลองประเวศ	3 หมู่บ้าน
14. ตำบลเทพราช	6 หมู่บ้าน
15. ตำบลลาดขวาง	4 หมู่บ้าน
16. ตำบลสนภูดาษ	3 หมู่บ้าน
17. ตำบลเกาะไร่	5 หมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุขาภิบาลมี 2 สุขาภิบาล

1. สุขาภิบาลตำบลบ้านโพธิ์ มีพื้นที่ครอบคลุมหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านโพธิ์
2. สุขาภิบาลเทพราช มีพื้นที่ครอบคลุม 2 ตำบล คือ หมู่ที่ 1, 2, 4, 5, 6, ตำบลเทพราช และหมู่ที่ 1, 2, 4, ตำบลเกาะไร่

จำนวนประชากร

อำเภอบ้านโพธิ์มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,276 ครอบครัว จำนวนประชากร 43,952 คน ซึ่งแยกเป็นรายละเอียดตามตำบลต่าง ๆ ได้ดังนี้

ที่	ตำบล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร	ชาย	หญิง
1.	บ้านโพธิ์	268	2,702	1,254	1,448
2.	คลองบ้านโพธิ์	405	2,242	1,108	1,134
3.	บางซ้อ	445	1,774	877	897
4.	ท่าพลับ	340	1,525	732	793
5.	หนองบัว	388	2,132	1,112	1,020
6.	หนองตึนบก	567	2,948	1,436	1,512
7.	ดอนทราย	364	2,456	1,193	1,263
8.	สิบเอ็ดศอก	657	3,600	1,829	1,771
9.	คลองขุด	345	1,798	893	905
10.	แหลมประตู	615	3,298	1,572	1,726
11.	บางกรูด	342	1,719	800	919
12.	สนามจันทร์	420	2,018	985	1,033
13.	คลองประเวศ	464	2,457	1,172	1,285
14.	เทพราช	956	5,570	2,752	2,818
15.	ลาดขวาง	262	1,799	877	922
16.	แสนภูดาษ	470	2,349	1,150	1,199
17.	เกาะไร่	616	3,565	1,765	1,800
	รวม	8,279	43,952	21,507	22,445

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อำเภอบ้านโพธิ์มีบริการสาธารณสุขแก่ประชาชน ดังนี้

1. โรงพยาบาลประจำอำเภอมี่ 1 แห่ง คือโรงพยาบาลชุมชนบ้านโพธิ์ ตั้งอยู่ในเขตสุขภาพบ้านโพธิ์
2. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ตั้งอยู่ในเขตสุขภาพบ้านโพธิ์
3. สถานีอนามัย 17 แห่ง ตั้งอยู่ในตำบลต่าง ๆ บริการประชาชนในตำบลและหมู่บ้าน

การสื่อสาร

อำเภอบ้านโพธิ์ มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ประจำอำเภอและอาคารชมสายโทรศัพท์ทางไกล ตั้งอยู่ในเขตสุขภาพทั้งสองแห่ง ในระดับตำบลจะมีบริการโทรศัพท์และมีที่ทำการไปรษณีย์ประจำตำบล

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญของอำเภอบ้านโพธิ์ คือ แม่น้ำบางปะกงและลำคลองตามตำบลต่าง ๆ ที่ไหลผ่านเช่น คลองประเวศบุรีรมย์ คลองลาดขวาง คลองท่าถั่ว และคลองชอยตามตำบลต่าง ๆ

ภาคผนวก ข.

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

รายการ	จำนวน (110)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	83	75.45
หญิง	27	24.55
<u>อายุ</u>		
20 - 31	27	24.55
32 - 43	35	31.82
44 - 55	28	25.45
56 ขึ้นไป	20	18.18
อายุต่ำสุด 20 ปี		
อายุสูงสุด 67 ปี		
อายุเฉลี่ย 42.44 ปี		
<u>สถานภาพสมรส</u>		
โสด	7	6.36
แต่งงานแล้ว	103	93.63
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ไม่ได้รับการศึกษา	6	5.45
ประถมศึกษา	53	48.18
มัธยมศึกษา	32	29.09
อนุปริญญา	15	13.64
ปริญญาตรี	4	3.64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	(110)	
<u>จำนวนแรงงานในครอบครัว</u>		
1 - 2	27	24.54
3 - 4	49	44.54
5 - 6	24	21.82
7 ขึ้นไป	10	9.09
จำนวนแรงงานในครอบครัวต่ำสุด	1 คน	
จำนวนแรงงานในครอบครัวสูงสุด	8 คน	
จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย	3 คน	
<u>จำนวนแรงงานจ้าง</u>		
ไม่มีแรงงานจ้าง	7	6.36
1 - 3	21	19.09
4 - 5	47	42.73
6 ขึ้นไป	35	31.82
จำนวนแรงงานจ้างต่ำสุด	2 คน	
จำนวนแรงงานจ้างสูงสุด	9 คน	
จำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย	5 คน	
<u>จำนวนชั่วโมงทำงาน</u>		
8 - 10 ชั่วโมง	26	23.64
10 - 12 ชั่วโมง	84	76.36
จำนวนชั่วโมงทำงานต่ำสุด	8 ชั่วโมง	
จำนวนชั่วโมงทำงานสูงสุด	12 ชั่วโมง	
จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ย	8 ชั่วโมง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (110)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เลี้ยงไก่ไข่	97	88.18
รับราชการ	4	3.64
ค้าขาย	9	8.18
อาชีพรอง		
เลี้ยงไก่ไข่	13	11.82
ทำนา	27	24.55
ทำสวน	16	14.55
เพาะเลี้ยงลูกกึ่ง	6	5.45
รายได้ต่อเดือนของเกษตรกร		
68,000 - 194,000	17	15.45
194,001 - 320,800	43	39.09
320,801 - 447,200	24	21.82
447,201 - 573,600	20	18.18
573,601 - 700,000		5.45
รายได้ต่ำสุด 68,000 บาท		
รายได้สูงสุด 700,000 บาท		
รายได้เฉลี่ย 343,259.09 บาท		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (110)	ร้อยละ
จำนวนพื้นที่ถือครอง		
2 - 15 ไร่	71	64.55
16 - 28 ไร่	29	26.36
29 - 41 ไร่	6	5.45
42 - 54 ไร่	-	-
55 - 67 ไร่	4	3.64
พื้นที่ถือครองต่ำสุด 2 ไร่		
พื้นที่ถือครองสูงสุด 67 ไร่		
พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.01 ไร่		
เป็นเจ้าของที่ดินและเช่าด้วย		
2 - 15 ไร่	32	29.09
16 - 28 ไร่	16	14.55
29 - 41 ไร่	3	2.73
42 - 54 ไร่	-	-
55 - 67 ไร่	2	1.82
เป็นเจ้าของที่ดินและเช่าด้วยต่ำสุด 5 ไร่		
เป็นเจ้าของที่ดินและเช่าด้วยสูงสุด 67 ไร่		
เป็นเจ้าของที่ดินและเช่าด้วยเฉลี่ย 9.08 ไร่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (110)	ร้อยละ
<u>เช่าที่ดินจากผู้อื่น</u>		
7 - 11 ไร่	9	8.18
12 - 16 ไร่	11	10.00
17 - 21 ไร่	4	3.64
22 ไร่ขึ้นไป	1	0.91
เช่าที่ดินต่ำสุด 7 ไร่		
เช่าที่ดินสูงสุด 38 ไร่		
เช่าที่ดินเฉลี่ย 17.6 ไร่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 2 ปริมาณการผลิตไข่ไก่และการผลิตไข่ไก่

ปี	ปริมาณการเลี้ยงไข่ไก่ เฉลี่ยต่อเดือน	ปริมาณการผลิตไข่ไก่ (ล้านฟอง)
2526	15.4	3,281.7
2527	14.9	3,112.7
2528	17.6	3,773.0
2529	16.9	3,602.7
2530	17.5	3,695.1
2531	21.2	4,439.0
2532	31.8	6,683.3
อัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละต่อปี	10.8	10.6
(คาดคะเน)	10.8	8,762.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค.

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชื่อ.....นามสกุล.....บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ศาสนา

( ) พุทธ ( ) อิสลาม
( ) คริสต์ ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

4. สถานภาพการสมรส

( ) โสด ( ) แต่งงานแล้ว
( ) หม้าย ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ระดับการศึกษา

( ) ไม่ได้เรียน ( ) อนุปริญญา
( ) ประถมศึกษา ( ) ปริญญาตรี
( ) มัธยมศึกษา ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

6. แรงงานที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่จำนวน.....คน

6.1 แรงงานในครอบครัว.....คน.....ชั่วโมง/วัน

6.2 แรงงานจ้าง.....คน.....ชั่วโมง/วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. อาชีพหลัก

- ( ) เลี้ยงไก่ไข่ รายได้.....บาท/เดือน
- ( ) รับราชการ รายได้.....บาท/เดือน
- ( ) ค้าขาย รายได้.....บาท/เดือน
- ( ) อื่น ๆ รายได้.....บาท/เดือน

อาชีพรอง

- ( ) เลี้ยงไก่ไข่ รายได้.....บาท/เดือน
- ( ) ทำนา รายได้.....บาท/เดือน
- ( ) ทำสวน รายได้.....บาท/เดือน
- ( ) อื่น ๆ รายได้.....บาท/เดือน

8. การถือครองที่ดิน

- ( ) เป็นเจ้าของที่ดิน.....ไร่
- ( ) เป็นเจ้าของที่ดินและเช่าด้วย.....ไร่
- ( ) เช่าที่ดินจากผู้อื่น.....ไร่

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

1. จำนวนไก่ที่เลี้ยง

- ก. รุ่นละ.....ตัว
- ข. ปีละ.....รุ่น

2. ระบบการเลี้ยงไก่ไข่

- ( ) การเลี้ยงแบบปล่อยพื้น
- ( ) การเลี้ยงบนพื้นซีเมนต์
- ( ) การเลี้ยงแบบกรงตับ

3. สภาพของโรงเรือนไก่ไข่

3.1 สถานที่ตั้ง

- ( ) บริเวณบ้าน
- ( ) ติดกับบ้าน
- ( ) บนบ่อปลา
- ( ) แยกออกต่างหาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ (ระบุ) ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ประเภทของโรงเรือน

ก. ลักษณะของหลังคา

( ) หน้าจั่วหนึ่งชั้น

( ) หน้าจั่วสองชั้น

ข. ขนาดโรงเรือน กว้าง ยาว สูง.....เมตร

4. อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในฟาร์ม

4.1 อุปกรณ์การให้อาหาร

ก. ถังอาหาร.....ถัง ลักษณะ.....มูลค่า.....บาท

ข. รางอาหาร.....ราง ลักษณะ.....มูลค่า.....บาท

ค. ที่ให้อาหารแบบอัตโนมัติ.....เครื่อง ลักษณะ.....
มูลค่า.....บาท

4.2 อุปกรณ์การให้น้ำ

ก. รางน้ำ.....ราง ลักษณะ.....มูลค่า.....บาท

ข. แบบกลลอน.....กลลอน ลักษณะ.....มูลค่า.....บาท

ค. ที่ให้น้ำอัตโนมัติ.....เครื่อง ลักษณะ.....
มูลค่า.....บาท

4.3 อุปกรณ์การตัดไข่ ( ) มี ( ) ไม่มี

4.4 เครื่องผสมอาหาร ( ) มี ( ) ไม่มี

4.5 อุปกรณ์อื่น ๆ

ก.....มูลค่า.....บาท

ข.....มูลค่า.....บาท

ค.....มูลค่า.....บาท

5. พันธุ์ไก่ไข่
สายพันธุ์

พันธุ์	จำนวนตัว/รุ่น	แหล่งที่มา	หมายเหตุ
1			
2			
3			
4			
รวม			

6. อาหารและการให้อาหาร

6.1 อาหารไก่ไข่

( ) อาหารสำเร็จรูป

( ) ผสมเอง วัตถุดิบที่ใช้

1..... 4.....

2..... 5.....

3..... 6.....

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

6.2 ท่านให้อาหารไก่ไข่วันละ.....ครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 ปริมาณการให้อาหารต่อวัน

ประเภทไก่ไข่	อาหารสำเร็จรูป ปริมาณ ราคา (กก.) (กก./บาท)	ผสมเอง ปริมาณ ราคา (กก.) (กก./บาท)	หมายเหตุ
ไก่อ่อน ไก่อระยะไข่ อื่นๆ (ระบุ)			

7. การเก็บไข่และการตัดไข่

- 7.1 ท่านเก็บไข่วันละ.....ครั้ง
- 7.2 การตัดไข่ ( ) มี ( ) ไม่มี
- 7.3 ปริมาณไข่ทั้งหมดในฟาร์ม.....ฟอง/วัน
- 7.4 ท่านมีวิธีการเก็บรักษาไข่หรือไม่
( ) ไม่มี
( ) มี เก็บรักษาโดย.....

ตอนที่ 3 สภาพการตลาดของไข่ไก่

1. ราคาไข่ไก่ที่จำหน่ายโดยทั่วไป

- ขนาดใหญ่ ฟองละ.....บาท
- ขนาดกลาง ฟองละ.....บาท
- ขนาดเล็ก ฟองละ.....บาท
- คละกัน ฟองละ.....บาท
- อื่น ๆ (ระบุ) ฟองละ.....บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แหล่งจำหน่ายไข่ไก่

- ( ) พ่อค้าเก็บไข่.....ฟอง/วัน
 ( ) พ่อค้ารายย่อย.....ฟอง/วัน
 ( ) ตลาดกลางไข่ไก่.....ฟอง/วัน
 ( ) ร้ายขายปลีก.....ฟอง/วัน
 ( ) บ.ผลิตภัณฑ์ไข่ผงแปดริ้ว จำกัด.....ฟอง/วัน
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

3. การขนส่งไข่ไก่

- ( ) รวมกันส่ง ( ) มีพ่อค้ามารับซื้อถึงฟาร์ม
 ( ) ส่งเองโดย.....ค่าขนส่ง.....บาท/เดือน

ตอนที่ 4 ต้นทุนการผลิตไข่ต่อฟอง

1. ต้นทุนผันแปร

ค่าพันธุ์	.....บาท
ค่าอาหาร	.....บาท
ค่าแรงงาน	.....บาท
ค่ายาป้องกันและรักษาโรค	.....บาท
ค่าน้ำและไฟ	.....บาท
ค่าซื้ออุปกรณ์	.....บาท
ค่าน้ำมัน	.....บาท
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	.....บาท
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	.....บาท
หัก ราคาเมื่อขายปลด	.....บาท
รวมต้นทุนผันแปร	.....บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ต้นทุนคงที่

ค่าใช้ที่ดิน	.....บาท
ค่าเสื่อมโรงเรือนและอุปกรณ์	.....บาท
ค่าเสียโอกาสโรงเรือนและอุปกรณ์	.....บาท
รวมต้นทุนคงที่	.....บาท
รวมต้นทุนทั้งหมด	.....บาท

ตอนที่ 5 โรค-พยาธิและการป้องกันรักษา

1. โรค-พยาธิและการป้องกันรักษา

1.1 โรคที่เคยพบในฟาร์ม

1.....	4.....
2.....	5.....
3.....	6.....

1.2 พยาธิภายนอกที่เคยพบในฟาร์ม

1.....	4.....
2.....	5.....
3.....	6.....

1.3 พยาธิภายในที่เคยพบในฟาร์ม

1.....	4.....
2.....	5.....
3.....	6.....

1.4 การป้องกันและรักษาโรค

- ( ) เจ้าของฟาร์มทำเอง
- ( ) เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

1.5 ค่าใช้จ่ายในการป้องกันโรคทั้งหมดต่อรุ่น.....บาท

1.6 ค่าใช้จ่ายในการป้องกันพยาธิภายนอกและภายในต่อรุ่น.....บาท

ตอนที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการเลี้ยงไก่ไข่

1. ปัญหาในการเลี้ยงไก่ไข่

1.....

2.....

3.....

2. ปัญหาด้านอาหารและการให้อาหาร

1.....

2.....

3.....

3. ปัญหาด้านการจำหน่ายไข่ไก่

1.....

2.....

3.....

4. ปัญหาด้านพันธุ์ไก่ไข่

1.....

2.....

3.....

5. ปัญหาอื่น ๆ

1.....

2.....

3.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้